

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Summæ Theologicæ Scholasticæ Et Moralis

In Quatuor Partes Distributæ

In qua de Incarnatione Verbi & Mysteriis vitæ Christi, nec non de Sacramentis in genere & singulis in specie succinctè & dilucidè tractatur

Herincx, Wilhelm

Antverpiæ, 1675

Qu. II. An panis debeat esse triticeus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72963](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72963)

posset sub sensum cadere, adeoque nec ad sensum demonstrari, consequenter consecrari non posset, nisi per aliquid sibi adjunctum fiat sensibilis ac demonstrabilis; ut censent plerique Doctores.

Nec obstat, quod si talis particula post consecrationem separaretur, maneret consecrata; adeoque videatur etiam posse separatum consecrari, cum Sacramentum semper debeat esse signum sensibile. Nam ad rationem Sacramenti sufficere videtur, quod aliquid sit per se sensibile, quamvis per accidens sensu percipi non valeat: ad consecrationem autem requiritur, quod ita sit sensibile, ut actu possit demonstrari; ad quod necessaria est praesentia sensibilis.

QUESTIO II.

An panis debeat esse triticeus?

NOTA panem late sumptum ex triplici rerum genere posse confici. Primo ex fructibus arborum, ut castaneis, amigdalibus &c. Secundo ex leguminibus, ut fabis, pisibus &c. Tertio ex granis, quae generali nomine frumenta dicuntur, & sunt illa quae culmos & aristas proferunt, ut triticum, spelta, secale seu siligo, avena, hordeum, panicum &c. Est autem planè extra controversiam, panem ex quibusvis fructibus vel leguminibus confectum non esse materiam aptam consecrationi. Sed quaestio est ex quo genere frumenti debeat hoc Sacramentum confici?

Resp. & Dico solus panis triticeus est materia sufficiens hujus Sacramenti. Ita communiter Theologi contra Gabrielem existimant non sufficere panem ex quovis genere frumenti confectum: & contra Cajetanum qu. 74. art. 3. existimantem posse hoc Sacramentum confici ex quovis frumento, ex quo fit panis, qui absolute & sine additamento sic vocatur: quod tamen (teste Suarez disp. 44. sect. 1.) in Romana impressione operum D. Thoma est expunctum.

Conclusio satis aperte probatur ex Florentino sup. dicente: Tertium est Eucharistiae Sacramentum, cujus materia est panis triticeus, & vinum de vite.

Nec satisfacit, qui respondet Concilium panem triticeum vocare materiam, eò quod sit praecipua & convenientissima materia: nam clarè loquitur de materia essentiali. Quod vel inde patet, quod simili planè modo loquatur de vino ex vite, quod cum sit omnino essentiali, erit similiter panis triticeus. Deinde eodem modo dici posset, aequam naturalem non esse materiam essentiali Baptismi, sed tantum magis congruam. Denique aliter loquitur Concilium de aqua miscenda, eò quod nimirum non sit materia essentialis.

Quo circa censendum est, vetera Concilia & Pontifices ac Patres, cum dixerunt, De eadem materia esse panem ex frumento confectum, frumenti nomine intellexisse triticum; quod inter frumenta est potissimum, & pro quo non raro stat simpliciter nomen frumenti, etiam in Scriptura Gen. 42. & 44. Jeremia 41. (ubi frumentum contra hordeum distinguitur) & alibi. Et specialiter in locis, quibus hoc Sacramentum fuit adumbratum sub nomine frumenti, potissimum intelligitur triticum, Psal. 80. Cibavit eos ex adipe frumenti. Et Zacharia 9. Quid enim bonum eius est, & quid pulchrum eius, nisi frumentum electorum? ubi Hieronymus: Frumentum (inquit) electorum nos intelligimus Dominum Salvatorem, qui loquitur in Evangelio, Nisi granum frumenti cadens in terram mortuum fuerit &c. De hoc tritico efficitur ille panis, qui de caelo descendit. Itaque aliae etiam auctoritates agunt de eo genere frumenti, ex quo hoc Sacramentum in Ecclesia confici solet: in qua nullus umquam fuit usus alterius frumenti quam tritici, aut alterius panis quam triticeus. Ut merito dicatur in Catechismo Romano cap. de Eucharistia. §. 12. Nihil panis, nisi triticeus, aptus ad Sacramentum materiae putandus est: hoc enim Apostolica traditio nos docuit, & Ecclesiae Catholicae auctoritas firmavit. Quam proinde traditionem Florentinum supra clarius declarasse putandum est.

Ratio congruentiae est, quod solus panis triticeus sit communiter usualis; alterius enim usus solùm est propter defectum tritici. Deinde idem est aptissimus ad hominem roborandum & consequenter ad significandum robur quod homini per Eucharistiam confertur.

Sed valde dissentiunt Doctores, quanam genera frumentorum sint verè triticum. Nam siliginem, far, & speltam multi putant essentialiter esse triticum (de hordeo, avena, mili & similibus granis communiter omnes negant) & panem inde confectum esse materiam hujus Sacramenti; alii plures negant. Quaestio praecipue forte oritur inde, quod praedicta nomina ubique non idem significant, nec praedicta frumenta eodem modo in omnibus regionibus nascantur. Quidquid sit, tamquam certum tenendum est, ex illo solo frumento confici certam hujus Sacramenti materiam, quod in quavis regione à peritis certo judicatur esse triticum: omnem autem aliam materiam esse vel absolute insufficientem, vel saltem dubiam. Quod satis est, ut quilibet ab ea sub gravi peccato teneatur abstinere: cum vix possit occurrere tanta necessitas, quae usum materiae dubiae excuset ab irreverentia.

Alioquin satis probabile est speculative loquendo siliginem, prout nunc communiter sumitur, pro frumento quodam minus praestanti, quam sit triticum, esse verè triticum, differens tantum accidentibus ab alio spelta.

II. De eadem materia intelligenda sunt dicta Veterum.

Ut proinde hoc sit triticeus, aptus ad Sacramentum materiae.

Congruentia est materiae.

12. De quibusdam generibus frumentorum, an sint sub essentialiter triticum, controversatur.

Quid servandum in praxi.

13. Quid speculative videatur de siligine & spelta.

ob

ob soli siccitatem seu sterilitatem, ob quam etiam usitatum triticum degenerat in skiginem. Quare hanc esse materiam aptam consecrationis censet *D. Thomas* & plures alii. Idem probabile videtur *Henriquez, Estio, Soto, Prapostio* & aliis contra *D. Thomam, Vasquez* & alios, de spelta, quæ videtur naturam tritici participare, & odore, sapore, ac efficaciam parum à tritico differre. Idem est de farre juxta eosdem Auctores. Immo (inquit *Prapostio* qu. 74. art. 3. n. 23.) nisi Auctores Sententiæ alterius (pro qua refertur *D. Th. Vasquez* & alii) aliter illud nomen sumant quam communiter sumatur, non videtur posse subesse ulla dubitatio: cum far sit delicatissima species tritici. Quare crediderim esse diversitatem in significatione nominis: far enim sumitur etiam pro spelta; quæ est materia dubia.

Quid de farre.

14. Non sufficit farina triticea,

Sed debet sic coqui, ut in de fiat panis usualis.

15. Debet quoque esse subacta, non melle, aqua rosacea &c. sed naturali aqua.

Quid censendum de amylo.

Notandum hic, non sufficere ad materiam hujus Sacramenti, quod sit farina triticea, sed insuper debere sic esse coctam. ut sit verus & propriè dictus panis: cum Scriptura & Concilia loquantur de pane simpliciter; quod indubiè de propriè dicto pane est intelligendum.

Hinc sequitur I. massam farinæ subactam aquæ, sed nondum coctam, aut etiam elixam, aut frixam in sartagine, non esse aptam materiam, sed debere esse coctam igni per modum assationis, in furno, sub cinere, ferro calido, aut simili modo: alioquin non erit verus & propriè dictus ac usualis panis secundum moralem æstimationem; esto fortasse specie physica ab eo non differat.

Sequitur II. panem debere confici ex aqua naturali & farinâ; alioquin non dicitur propriè usualis panis, sed potiùs pasta vel cum addito, panis dulciarius. Hinc juxta Theologos passim non valebit, si farina sit subacta butyro, lacte, saccaro, melle, aquâ rosacâ, dum videlicet in notabili quantitate adhibentur. Si autem aliquid ex prædictis miscatur aquæ naturali in modica quantitate, sicut in morali æstimatione manet usualis & verus panis, sic validè consecratur. Prout etiam satis probabiliter manet confectus cum lacte. Quod est valde frequens apud pistores. Nec panis sic confectus cenletur placenta, sed usitatus panis. Peculiaris est difficultas de Amylo, quod fit expressione medullæ ex tritico madido, quæ postea exsiccata vertitur in farinam ex qua fit panis: qui tamen non censetur usualis, ideoque communiter Doctores contra Nonnullos existimant non esse materiam aptam consecrationis: quidquid sit de identitate specifica seu mutatione substantiali; quæ non solum hic attendenda est, sed etiam quid sit in ordine ad moralem æstimationem hujusmodi panis. Quoad praxim verò, etsi panes hoc vel aliquo alio modo ex præmissis probabiliter valerent, tenenda est via securior citra necessitatem ob re-

verentiam tanti Sacramenti, ac ritum Ecclesiæ.

QUESTIO III.

An panis debeat esse azymus, an fermentatus?

DICO I. Ad validam hujus Sacramenti consecrationem perinde est, si panis sit azymus siue fermentatus. Ita Theologi communiter, & definivit *Florentinum in Lateris Unionis* dicens: *Definimus in azymo, siue fermentato pane triticeo, corpus Christi veraciter confici, Sacerdotisque in altero ipsum Domini Corpus consecrare debere, unumquemque scilicet juxta suam Ecclesiam, siue occidentalem, siue orientalem consuetudinem.* Ratio est: quia uterque verè & propriè est & dicitur panis, & in Scriptura ita absolute vocatur; ut de azymo patet *Lucæ 24* ubi Christus in castello Emmaus dicitur simpliciter panem accepisse in manibus; qui tamen panis fuit azymus, cum illo die (qui unus erat ex diebus azymorum) nullus posset esse panis fermentatus in mensis aut domibus Judæorum. Idem patet in pane, quo Christus ad consecrandum usus est. De fermentato nulla est ratio dubitandi: cum is sit maximè usualis & propriè panis.

Conclusio hæc fuit extra controversiam in tota Ecclesia usque ad annum 1053, Circa quem *Michael Cerularius* Patriarcha Constantinopolitanus incepit Latinos vocare *Azymitas*, & Latinam atque Apostolicam Ecclesiam palam damnare, eò quod in illa panis azymus consecraretur. Ut patet ex *Leone VIII. vulgò IX. Epist. 1. ad eundem Michaellem c. 5.* Quem Græci Schismatici secuti consecrationem in azymo irritam docuerunt.

Fundant se I. in factò Christi, quem in fermentato consecrasset putant: sed contrarium patet ex *disp. præc. q. 2.* ubi ostendimus hoc Sacramentum à Christo institutum esse ad finem Lunæ dicimæ quartæ; à quo tempore usque ad vigesimam primam ejusdem mensis ex gravissimo Legis præcepto, nullus panis fermentatus permittebatur in mensis aut domibus Judæorum: ut patet *Exodi 12.* & alibi. Unde potiùs constat Christum non in fermentato, sed in azymo consecrasset; ut rectè probat *Leo IX.* in alia Epistola (quæ est in ordine sexta apud *Siniam*) ad præfatum *Michaellem*. Et quamvis Christus in fermentato consecrasset, non ideo azymus invalidè consecraretur: quemadmodum secundum nos etiam validè fit consecratio in fermentato, etsi Christus eam secundum nos fecerit in azymo: & quemadmodum validè consecraretur vinum album, etsi Christus consecrasset in rubro.

Fundant se II. in eo, quod putent solum panem